

Den Selvejende Institution
Danske Taler

Carit Etlars Vej 3 st.
1814 Frederiksberg C
+45 2367 2000
jtj@dansketaler.dk

Folketingets Kulturudvalg

Hans Christian Schmidt
Christiansborg
1218 København K

Adgang til DR og TV2's ubrugte arkiver

Vi ønsker at få adgang til en særlig gruppe optagelser fra DR's og TV2's arkiver, nemlig offentligt holdte danske taler. Derfor anmoder vi om foretræde for Folketingets Kulturudvalg.

I DR's og TV2's arkiver ligger der flere tusinde timers optagelser af taler, blandt andet åbningstaler fra Folketinget, nytårstaler, grundlovstaler, prædikener, taler fra 1. maj, grundlovsdag og sankthans, taler fra demonstrationer, kulturelle begivenheder, nationale fester (genforeningen og lignende) samt taler i forbindelse med tragedier (fx Covid-19, de omkomne under Roskilde Festivalen, Tsunamien) og mange flere.

Oftede er disse taler optaget i fuld længde, men kun en brøkdel af disse optagelser er blevet anvendt i radio og tv-udsendelser gennem årene. Når journalisterne har brugt en bid i et program, ligger resten i kælderen og er utilgængelige for offentligheden.

Danske Taler gør danmarkshistoriens væsentligste taler tilgængelige for alle

Danske Talers arkiv indeholder historisk betydningsfulde og retorisk interessante taler, der er gratis tilgængelige for offentligheden. På www.dansketaler.dk ligger talerne som tekst, man kan søge i og analysere. Det er især folkeskole- og gymnasieelever samt deres lærere, der besøger vores arkiv. Blandt de andre brugere er universitetsstuderende, forskere, journalister, samfundsdebattører, taleskrivere og mange andre, der bruger arkivet som kildemateriale, grundlag for undervisning og inspiration.

De arkiverede taler har typisk et manuskript som kildemateriale. Ved at få adgang til lyd- og billedoptagelser af talerne fra tv- og radioarkiverne vil det være muligt at bringe brugerne langt tættere på den originale tale, end vi kan i dag. Lyd og billeder er afgørende for, at brugerne får en nuanceret forståelse af talen og talerens budskab. Man får fx et indtryk af talerens kropssprog, den mundtlige fremførelse, omstændighederne under hvilke talen blev holdt, tilråb fra publikum og meget andet. Det får brugerne kun i meget begrænset omfang, når de kun har adgang til teksten. Desuden er der ofte stor forskel mellem det manuskript, der er tilgængeligt, og det talte ord, der faktisk lyder fra talerstolen. Man kan endda gå så langt som til at sige, at den arkiverede tale i skriftlig form ikke er den samme som den originale mundtligt fremførte tale.

Den Selvejende Institution

Danske Taler

Offentlige taler er fælles ejendom

Danske Taler har indhentet et juridisk responsum fra Kulturministeriet, der fastslår, at offentligt holdte taler ikke er omfattet af ophavsrettigheder. Når den er holdt, kan talen frit gengives helt eller delvist. Dette gælder efter vores opfattelse også de taler, som DR og TV2 optager og har optaget, hvad enten de er blevet brugt i en udsendelse eller ej, da borgerne igennem deres medielicens har betalt for indholdet. I praksis er det imidlertid således, at de to institutioner kun giver adgang til arkiverne i meget begrænset omfang og altid mod høj betaling – også de optagelser, der ikke er blevet brugt og dermed ikke er kommet offentligheden til gavn.

Et eksempel er fra den seneste uddeling af prisen for Årets Danske Tale, som statsminister Mette Frederiksen i 2019 modtog for sin tale til Godhavnsgrengene. Ved det lukkede prisarrangement viste Danske Taler et klip på under et minut fra talen. Det betalte vi 4.987,50 kr. til TV2 for. Hvis Danske Taler skulle bringe lyd og billeder ved alle de taler, hvor det er muligt, ville omkostningerne under disse vilkår blive uoverstigelige – formentlig vil det koste flere hundrede millioner kroner.

Vi gør opmærksom på, at det alene er de rå optagelser af talerne fra arkiverne, vi ønsker. Vi har ikke behov for adgang til redigeret eller særligt produceret indhold, som fx nyhedsprogrammer, Matador eller Krøniken.

Det er efter vores opfattelse en urimelig praksis at forhindre adgang til dokumentation og dermed til det levende ord, som er en af forudsætningerne for et velfungerende demokrati. Vi mener, at tilgængeliggørelse af talerne er en naturlig del af DR og TV2's public service-forpligtelse, og at de mange tusinde timers optagelser bør komme samfundet til gavn på dansketal.dk. Alle vil få glæde af denne åbenhed – ikke kun besøgende hos Danske Taler, men også historikere, sprogforskere, journalister og engagerede borgere.

Danske Taler vil gerne uddybe denne henvendelse ved et foretræde for udvalget.

Med venlig hilsen

Den selvejende institution Danske Taler

Jesper Troels Jensen

Formand

Frederiksberg, 21. august 2020